

veljniku; zatorej vlada le po imenu, pravi vladar je Anglež.

Zanzibar je zelo važno kupčijsko mesto. Odprto pristanišče varuje otok grozečih viharjev kakor pravcat morski zid. Tudi obrežje samo je zelo ugodno ladijam, tako da lahko dojdejo ladije ob katerem že koli času prav do suhe zemlje. Tu je pravo sredotočje vse trgovine med Bombayem in med srednjo Afriko, tu se zamenjavajo pridelki dveh zemljá, Azije in Afrike; ni čuda torej, da so Angleži z odprtimi rokami sprejeli ponudbo lahkomišelnih Nemcev, ki so jim ponudili Zanzibar za skaloviti pusti otok Helgoland.

Otok je zelo rodoviten; rasto in uspevajo kokosove palme, kava in razne rastline za dišave.

Pa vrnimo se k mestu in oglejmo si je nekoliko natančneje! Prvo, kar tujca zbode v oči, je sultanova palača in njena bližina. Do palače se pride mimo velikega carinskega poslopja. Starega sultana palača je velikansko poslopje, ki je okrašeno z lepimi villami. Na vratih hiš vidiš krasne arabske rezbarije; ville stojé na visokih železnih stebrih. Na doprskih zidih hiš so arabski napisi. Nekdaj je morala biti ta palača res krasna stavba, sedaj ni drugega kakor razvalina. Stebri so poškodovani, lepe ville podrte, stekla v oknih pobita in tu in tam manjka že prvotne stene in zidú. Palačo so sicer že začeli popravljati, namerjali so ji prizidati nov svetilnik,

pa zapričeto delo počiva, sultan namreč nima denarja.

Pred palačo štrlé nakvišku slednji ostanki usodnega svetilnika; vse drugo je uničilo streljanje angleških topov.

Velikanska je podrtina harema poleg sultanovega poslopja. Tu se pač ne dá več določiti niti velikost, niti prvotna oblika nekdanje hiše. Le kosi prekrasnih stebrov, marmornatih plošč, zlomljeni dragoceni beneški lustri, — vse to opazovavcu nemo govori o razkošni bogatiji in krasoti sedaj v prah razdrte hiše.

Ostavimo to grobje, ki živo govori o angleškem vandalizmu, in oglejmo si nekoliko novo sultanovo palačo.

Novo poslopje je zidano brez vkusa, brez okrasja, — ter je navadna, preprosta dvonadstropna hiša. Na levi strani je dolg zid, ki seza prav do morského zaliva; skozi ta zid držé vrata k elektrarni sultanove hiše. Prav blizu obrežja je kletka za sultanovega leva. To vam je mlada, krotka žival. Vsakdo, kdor pride k njemu, se lahko poigra ž njim, kakor bi igral doma z ljubeznivo mačico. Todo, tako je namreč levu ime, se vleže na hrbet ter pomoli pri vratih mogočne šape venkaj, hoté ž njimi uloviti to ali ono stvar. Lahko ga ljubko božaš, ne stori nikomur nič žalega.

Na desni strani sultanove palače je velika obzidana kapnica, ki je zelo podobna nekaki ladiji. V njo se steka deževnica, zakaj vode primanjkuje v Zanzibaru.

(Dalje.)

Književnost.

Slovenska književnost.

Slovensko-amerikanski koledar za l. 1899. Izdalo in založilo uredništvo „Glas Naroda“. Peti letnik. Cena 25 centov ali 50 kr. a. v. New York. 8°. Str. 94. — Ta ameriški koledar ima letos zaradi drobnega tiska prav bogato vsebino: opisuje vladiko Mraka, pok. duh. Hodnika, gosp. J. Čebula, Slovence na polotoku Calumetu, pomen ameriških velikih jezer; potem ponuja povesti, spominja se našega cesarja, cesarice, ameriško-španske vojne in podaje

še nekaj drobiža za smeh. Ta letnik ima obilo dobro prirejenih slik, toda obžalovati treba, da so tiskane (kakor ves koledar) tako blede! Kako lične bi bile, ko bi se bilo tiskalo pravilno. Torej ne varčevati s tiskovno barvo! Slike treba na tiskovnem stroju skrbno in umno prirediti. Upamo, da bo v 6. letniku bolje.

Slovenska knjižnica 62—63. zv. „Marica.“ Spisal Ljuba Babić Gjalski. Poslovenil Vinko Vinič. 8°. Str. 139. Cena 36 kr. — Ta povest je zelo zanimiva. Marica, hčerka plemenitaša Ladanića, je

izgubila mater, katero je preziral pl. Ladanič, ker ni bila plemkinja. Deklica je uvidela to že zgodaj, ter se ni mnogo zmenila za očeta, kakor tudi on za njo ne. Zanimarjal je njeno vzgojo. Šele, ko se je Francoz Delague sam ponudil za domačega učitelja, ji je oskrbel vsaj nekoliko izobrazbe. Poslej je Marica strastno čitala romane. A kmalu ji umrje draga služkinja Baruc, ki je jedina nameščala deklici roditelja, in na grad dojde zlobna hišna Lojzika. — Marica je imela poslej v rodni hiši le grenke ure; sovražila jo je Lojzika in preziral njen lastni oče. Nekega dne jo na izprehodu piči strupen gad, a deklico reši pogubne smrti mladenič Janko. Srčna hvaležnost do rešitelja vzbudi deklici doslej še nepoznan čut ljubezen, in Marica ni hotela, ne želela drugega, kakor da pobegne od doma in se skrivaj poroči z Jankom. Le-ta ni bil precej voljan — sila navezan na svojce —; naposled se je vendar dal preprostiti. Dogovorita se radi bega, in Marica prinese na večer materino zlatnino pod lipo, da je Janko ponese v Zagreb na prodaj. Pod lipo jo zasači hudobna hišna ter oba ozmerja. Ko jo pozneje Janko sam pahne od sebe, češ da neče več ničesar imeti z njo, gre nesrečna Marica na materin grob; ondi se razjoče, a potem odhiti k bregu reke ter obupno vsklikne: „Moram, moram, rešitve ni, mati, jaz grem k tebi . . .“ in plane v valove. — Slog povesti je lep, a ta tragični konec? Prevod je dosti dober, le tu in tam ga kazé tiskovne ali slovniške pomote, n. pr. zmatrati — smatrati itd. Tudi dovršnik v stavku: „Baruc jo je strašila s kačami in ji strogo zabranila tje“ — ni menda povse opravičen. Malo pretiran se nam zdi germanizem: Vsak večer — brez izjeme. *P.*

Snopič 75. in 76. „Na bojišču.“ Epizode iz laške ustaje leta 1848. Spisal Jan Klecanda. Poslovenil iz češčine po drugi izdaji Ivan Rejec. Str. 202. Knjižica nam podaje najmanj zanimivih epizod iz vojaškega življenja. Spretno pisateljstvo pero je narisalo avstrijske in ustaške boje tako živo, da bi jih težko prekosil umetnik s čopičem. Posebno spretno nam riše pisatelj značaje in neznajaje laških ustašev. Kogar veselé krvave bojne igre, naj le seže po knjigi, imel bo dosti užitka v njej. Prevod je, kakor so obče prevodi „Slovanske knjižice“, precēj dober, vendar malo preveč ukrojen po nemško. Marsikaj bi se dalo povedati bolj po domače . . . Individualnost povesti bi ob tem prav nič ne izgubila. N. pr.: „Danes so se prvič smeli prepustiti brezskrbnemu počitku.“ *P.*

Snopič 77. „Beračica.“ Pripovedka iz Bosne. Ruski spisal Vinko Zorič. Prevel Podravski. Str. 64. — Friz Lindner se nastani kot inženir bosenske železnice v Raglaju. Ondi otme pogubne smrti v valovih petletno hčerko trgovca Radića. Tem potem se seznanj s starejšo hčerko Katico, in

kmalu se začne med njima iskreno prijateljstvo. Toda to je bilo zoper voljo in šego Bošnjakov, ki niso marali tujcev „Švabov“ za zete svojim hčeram, temveč so najčeste njih naklonjenost plačevali s smrtjo. Friz pozove k sebi sestro Berto, da bi lože občeval z Katico. Toda njegova prijaznost do deklice mu nakoplje smrtno sovraštvo domačinov, in vsi se zaroté proti njemu. Friz odpošlje pravočasno sestro iz Raglaja, zatem odrine i on s prijateljem Valdmanom. Med tem je bila Katica ujeta in zaprta, in domači so ji vsiljevali razbojniškega glavarja Jačima za ženina. Poročiti bi se imela prav kmalu. Deklica se je videzno udala, skrivaj je pa dobivala vedno zanesljiva pisemca o rešitvi. — Ta pisma ji je prinašala beračica Mohamedanka, ki ni bila nihče drugi nego preoblečen avstrijski desetnik, kateremu so Bošnjaki radi neke deklice odsekali nos in ušesa, deklico samo pa umorili pred njegovimi očmi. Hotel se je maščevati nad njimi s tem, da izdá avstrijskim vojakom razbojnika na ženitnini poveljnika Jačima. To se mu je res posrečilo: razbojnik so bili uničeni. Katica se je omožila z ljubljanim Frizom, Berta pa s prijateljem Valdmanom. Beračica-desetnik je bil imenovan častnikom. Povest kaže, da ni posneta po goli fikciji, temveč da se več ali manj opira na istinite podatke. Prevod kazé semtertje germanizme, nepotrebne zaimke in pa gole genitive. — Snopiči 75—77 stanejo 54 kr. *P.*

Snopič 82—83. „Mladost.“ Korotanska povest. Češki spisala in blagorodnemu gosp. Ivanu Hribarju, ljubljanskemu županu, posvetila Gabrijela Preissova. — Z dovoljenjem pisateljice poslovenil A. Dermota. Str. 155. Cena 36 kr. — Pisateljica je povzela snov za povest iz koroškega naroda. Filip, kmetiški sin, je nameščal bratu Tomažu prerano umrlo mater. Brata sta se iskreno ljubila ter se zaobljubila, da ostaneta skupaj do smrti. — Pa Filip se je navzlic svoji zaobljubi oženil s Kovačevo Majdo, med tem ko je bil Tomaž pri vojaki. Težko je bilo Tomažu, videčemu Majdo — bratovo ženo! Prigovarjali so mu, naj se oženi z mlajšo njeno sestro Lucijo, a zaman. Ljubezen, katero je nosil od nekđaj v srcu do deklice Majde, se je polagoma izpremenila v plamtečo strast. Majda se je junaško borila sama s seboj, a naposled se vendar na pol odločila na pogubno pot. Boreča se sama s seboj si je v blaznosti končala življenje — prerezala si je namreč žile na rokah —, in tako se je na njej uresničila ona tragična epizoda o nesrečni mladi grofinji, katero je pisateljica tako umetno vpletla v povest.

Pisateljica ima res lep talent, dobro poznaava človeško srce, riše je prav živo, po nekod celó preveč. — V povesti nahajaš isto slikovitost, katera je lastna našim severnim bratom, katere pa več ali manj živo pogrešamo pri nekaterih naših pisateljih. — Prevod je dosti dober, vendar je povsod značajan v njem slog češkega jezika. *P.*